

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 6.5.2013
čj. SRS 025844/2013

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 6 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 29.4. – 5.5.2013

1. Počasí

Ve sledovaném období bylo oblačné a chladné počasí s podprůměrnými odpoledními teplotami od 10 do 15 °C a ranními teplotami od 4 do 10 °C. Přišly rozdílně intenzivní dešťové srážky a místy i bouřky, lokálně doprovázené i kroupami. Až v závěru týdne došlo k vyjasňování, ubývání srážek a oteplení až na 20 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Na počátku sledovaného období začali zemědělci s ošetřováním řepky ozimé proti blýskáčku řepkovému. Deštivé počasí přerušilo setí kukuřic. Nižší teploty a dostatek vláhy umožnil porostům řepky ozimé nárůst zelené hmoty. Zaseté jařiny začaly po deštích dobře vzházet. Pozemky byly ke konci sledovaného období místy zamokřené až bahnité.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 30 – 32, začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka)

Slabý výskyt septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) sledován v okrese Domažlice (Nový Kramolín, 29.4. a Domažlice, 3.5.) a Tachov (Velký Rapotín, 3.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 a 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Na Plzni - severu (Plasy, 2.5.) byl pozorován velmi slabý výskyt choroby pat stébel lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Rostliny vybrané do vzorku se vyryjí i s kořeny.

Ochrana: vyhnout se zbytečně časnému setí ozimů. Podporou rozkladu posklizňových zbytků se omezuje zdroj infekce. Při aplikaci chemické ochrany je výhodnější použít kombinace fungicidů, které mají účinnost i na listové choroby. Aplikaci je nutno provést v růstové fázi 30 – 32 BBCH (tj. počátek sloupkování až fáze 2. kolénka) při napadení 15 – 25 % hlavních odnoží, nebo když více než 15 % rostlin vykazuje příznaky napadení pod 1. sloupnutou pochvou. Aplikací růstových regulátorů je možno redukovat ztráty, které by vznikly případným polehnutím.

První slabý výskyt min **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** na listech byl zaznamenán v okrese Plzeň - jih (Horní Lukavice, 30.4.).

Pro monitorování lze v RF 71 – 89 použít feromonové lapače. Není registrován žádný přípravek.

JEČMEN OZIMÝ (RF 31 – 32, fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka)

V okrese Rokycany (Bezděkov u Radnic, 3.5.) a v okrese Plzeň - jih (Snopoušovy, 30.4.) byl pozorován slabý výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)**.

Zjišťování výskytu **padlí ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogenu.

V okrese Plzeň - jih (Snopoušovy, 30.4.) byl pozorován slabý výskyt **sít'ovitě skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

Zjišťování výskytu **sít'ovitě skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovitě a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Pozorován první slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okrese Cheb (Loužek, 30.4.), Rokycany (Bezděkov u Radnic, 3.5.), Domažlice (Domažlice, 3.5.) a Plzeň – jih (Snopoušovy, 30.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt dospělců **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)** a **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** zjištěn v okrese Rokycany (Bezděkov u Radnic, 3.5.).

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN JARNÍ (RF 12 - 13, fáze 2. listu: 2. list rozvinutý až fáze 3. listu: 3. list rozvinutý)

Ve sledovaném období nebyly v porostech jarních ječmenů zjištěny žádné výskyty škodlivých organismů a poruch.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 51 - 60, hlavní květenství viditelné shora uprostřed nejvyšších listů až prvé otevřené květy)

Střední výskyt napadení rostlin **krytonoscem řepkovým (Ceutorhynchus napi)** (deformace lodyh se zjevnými vpichy) byl zaznamenán v okrese Klatovy (Svrčovec, 3.5.), slabý v okrese Rokycany (Němčovice, 3.5.), Plzeň – jih (Horní Lukavice, 30.4.) a Domažlice (Klenčí pod Čerchovem, 29.4. a Chrastavice, 30.4.). Slabý výskyt vajíček tohoto škůdce byl pozorován v okrese Plzeň – jih (Šťáhlavy, 30.4.), Tachov (Velký Rapotín, 30.4.), Rokycany (Němčovice, 30.4.) a Domažlice (Chrastavice, 30.4. a Klenčí pod Čerchovem, 29.4.).

Slabý výskyt vajíček **krytonosce čtyřzubého (Ceutorhynchus pallidactylus)** byl zjištěn v okrese Rokycany (Němčovice, 30.4.) a Domažlice (Chrastavice, 30.4. a Klenčí pod Čerchovem, 29.4.).

Začátek kladení vajíček se pozoruje 2 x týdně od dosažení teploty 9 °C na 25 rostlinách. Hledají se vpichy, napadené místo se rozřízne a zjistí se přítomnost vajíček.

Napadení rostlin se zjišťuje na 50 rostlinách – hledají se povrchové deformace lodyhy se zjevnými vpichy krytonosce.

Silný výskyt **blýskáčka řepkového (Meligethes aeneus)** byl v květenstvích zachycen v okrese Domažlice (Kanice u Domažlic, 30.4.). Střední výskyt tohoto škůdce v květenstvích byl pozorován v okrese Domažlice (Chrastavice, 30.4. a Klenčí pod Čerchovem, 29.4.), Tachov (Velký Rapotín, 3.5.) a Klatovy (Horažďovice, 3.5. a Ústaleč, 3.5.). Slabý výskyt byl hlášen z okresu Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 29.4.), Cheb (Úval, 30.4.), Plzeň – jih (Životice u Kasejovic, 30.4., Šťáhlavy, 30.4. a Horní Lukavice, 30.4.) a Plzeň – sever (Kopidlo, 2.5. a Vochoz, 3.5.).

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených pupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivost v růstové fázi, kdy jsou pupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu.

MÁK SETÝ (RF 10, vzcházení)

Ve sledovaném období nebyly v porostech vzcházejících máků zjištěny žádné výskyty škodlivých organismů a poruch.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 55 - 56), viditelné květní pupeny, ještě uzavřené až jednotlivé květy se začínají od sebe navzájem oddělovat, ještě uzavřené (fáze zeleného poupěte))

První slabý výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** byl pozorován v okrese Rokycany (Němčovice, 3.5.).

Práh škodlivosti pro mšici jabloňovou je 10 kolonií na 100 květních (listových) růžicích.

První slabý výskyt larev **merý jabloňové (*Psylla mali*)** pozorován na Rokycansku (Němčovice, 3.5.).

Výskyt se sleduje v období vegetačního klidu až rašení na 20 dvouletých větvích (vajíčka) nebo alespoň před ošetřením (přítomnost larev).

Jabloně se ošetřují při výskytu 50 a více vajíček na 1 m délky větévek nebo při výskytu 100 a více larev ve 100 květních nebo listových růžicích.

Slabý výskyt dospělců **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** zjištěn na Tachovsku (Velké Dvorce, 3.5.) a na Rokycansku (Němčovice, 3.5.).

Pozorování výskytu dospělců se provádí 2 krát v týdenním intervalu v období zeleného pupene až myšího ouška, RF 54 – 56 BBCH, a to pomocí 30 sklepů z 30 plodných dvouletých větví. Práh škodlivosti je 1,5 až 3 brouci v průměru na jednu sklepnutí.

Ochrana: Jabloně se ošetřují v době úživného žíru brouků, od začínající fenofáze myšího ouška, jakmile se vyskytne jeden den s teplotou ve 14 hodin přesahující 17 °C. Za chladného jara nebo při malé násadě plodů se doporučuje ošetření za 14 dní opakovat. Protože květopas jabloňový klade jen do nerozvitých pupenů, ošetření v době květu je již neúčelné.

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 63 - 65), asi 30 % květů otevřeno až plný květ, nejméně 50 % květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku)

První slabý výskyt dospělců **pilatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)** byl zaznamenán v okres Plzeň – jih (Nebílovy, 30.4. a 3.5.) na bílých lepových deskách.

Zjišťování výskytu dospělců pilatky švestkové a pilatky žluté se provádí 2 krát týdně od začátku kvetení na bílých lepových deskách. Z počtu ulovených dospělců se vypočte průměrný počet ulovených jedinců na 1 lapač a den.

Signalizujeme ošetření proti dospělcům pilatky švestkové a pilatky žluté. Ošetření se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50 % vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h) = 1900 °C měřená od začátku kalendářního roku.

SVĚTELNÉ LAPAČE

V okrese Klatovy (Horažďovice, 1.5.) byla ve světelném lapači prvně zachycena **osenice černé c (*Xestia c-nigrum*)** a ve stejném dni a poté ještě i 2.5. a 3.5. byla na stejném místě prvně zachycena i **múra zelná (*Mamestra brassicae*)**. Ve stejném lapači byla dne 3.5. prvně zachycena **osenice polní (*Agrotis segetum*)**.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová